

بنگال»، «نقش هند در پیدایش کشف‌المحجوب هجویری»، «نگاهی به تاریخ‌نویسی در عهد سلجوقی و غزنوی»، «شکل‌گیری تاریخ‌نگاری ملی در عصرهای سه و چهار هجری»، «جلوه‌های نثر فارسی فنی در ظفرنامهٔ شرف‌الدین علی یزدی»، «خزاین الفتوح»، «حکمت و اخلاق در آیینۀ تاریخ، بر پایهٔ تاریخ جهانگشای جوینی»، «بررسی تاریخچهٔ غزنویان و مسئلهٔ حمله به سرزمین هند»، «صائب تبریزی و سبک هندی»، «گذری بر منش و نظری بر کنش جهانگیر پادشاه هند در مجالس جهانگیری عبدالستار لاهوری».

سهیلا حبیبی

سفینه

نشریهٔ علمی - پژوهشی در زمینهٔ زبان و ادبیات و فرهنگ فارسی
مدیر مسئول: پروفیسور محمد سلیم مظهر،
دستیاران سردبیر: سید محمد فرید و عظمی زرین نازیه.

از اقدامات ارزشمند گروه زبان و ادبیات فارسی دانشکدهٔ خاورشناسی دانشگاه پنجاب (لاهور پاکستان) راه‌اندازی نشریهٔ ادبی سفینه است که به مدیریت پروفیسور محمد سلیم مظهر توانسته بستری علمی برای تعاملات فکری بین دانشمندان و استادان زبان فارسی فراهم سازد. از این نشریه تا کنون ۱۶ شماره به چاپ رسیده است. در شمارهٔ ۱۵ مجله (۲۰۱۷ میلادی)، ۱۲ مقاله به زبان فارسی و دو مقاله به زبان انگلیسی درج شده است.

فهرست مقالات به این قرار است:

«بررسی فرهنگ و ادب دورهٔ اکبرشاه در کشمیر»، مشتاق احمد و محمد صابر (ص ۵-۱۲). این مقاله به دورهٔ طلایی گسترش زبان و

اداری و فرهنگی و زبان رایج در دربارها و دادگاه‌ها در این سرزمین بوده است. بلامبالغه هزاران هزار کتب تاریخ و اثر گران‌بها و ارزشمند در زبان فارسی وجود دارد که وسیلهٔ ابراز گذشته‌های تاریخی و حال و هوای فرهنگی و فکری هر دو کشور است».

همایش یادشده در محورهایی چون «آغاز تاریخ‌نویسی در ایران»، «سهم منطقه‌های مختلف هند در تاریخ‌نویسی فارسی»، «تاریخ منطقه‌های مختلف در هند و ایران»، «عناصر تاریخی در سفرنامه‌های فارسی» و... برگزار شده است. از نویسندگان مقالات این کتاب می‌توان به سید احمدرضا خضری، عبدالشکور عبدالستار، غلام رسول جان، حیدرعلی دهمرده، کلیم اصغر، غلام سرور، عفت نقابی و محمد میر اشاره کرد. نام مقالات جهت آگاهی خوانندگان ذکر می‌شود: «تاریخ الفی، پلی میان تاریخ‌نگاری ایران و هند»، «بازتاب فرهنگی و مشاطه‌گری حسن نظامی در تاج المآثر»، «بررسی بیاض‌های خطی کتابخانهٔ دانشگاه ملی تاجیکستان»، «ایالت سند، نخستین خاستگاه تاریخ‌نویسی فارسی در شبه‌قاره و مقایسه‌ای اجمالی با تاج المآثر»، «تحفة الاحباب، ارزش و اهمیت تاریخی»، «خوانش نشانه‌شناسی از تطبیق هنر معماری و ادبیات در تاریخ هند و ایران»، «فتح سومنات، سفرنامهٔ حماسی فرخی»، «بررسی تطبیقی نقش بونصر مشکان با گودرز کشواد در دستگاه حکومتی»، «تاج المآثر منبع مهم تاریخ قرون میانهٔ هند»، «مقایسهٔ ظفرنامهٔ شرف‌الدین علی یزدی با ظفرنامهٔ شامی»، «خاطره‌نویسی رزمندگان دفاع مقدس»، «مردم‌شناسی و نقش و جایگاه مردم در تاریخ بیهقی»، «معرفی نسخهٔ خطی تاریخ محتشم»، «تاریخ‌نویسی فارسی در

گولروی»، محمد شاه کهگه (ص ۸۵-۹۶). نویسنده‌ی این مقاله، به بررسی نفوذ شعر و افکار بیدل در سروده‌های سید نصیرالدین نصیر گیلانی گولروی، پرداخته است. نصیر گولروی، از شاعران معاصر پاکستان است که به فارسی و اردو سخنوری کرده و در اکثر قوالب شعر طبع آزموده؛ ولی بیشتر به سرودن غزل و رباعی شناخته می‌شود. مجموعه‌های آغوش حیرت (اسلام‌آباد، ۱۹۸۲م) و عرش ناز (اسلام‌آباد، ۲۰۰۰م) دربردارنده‌ی اشعار اوست.

«تاریخ اجمالی تیموریان»، صدف سلیم و شعیب احمد (ص ۹۷-۱۲۰). در این مقاله اوضاع سیاسی، اجتماعی و علمی هر دوره از حکومت تیموریان به‌صورتی مختصر بررسی شده است.

«بررسی آثار فارسی رتن سینگ زخمی»، بابر نسیم آسی (ص ۱۲۱-۱۳۴). جستاری است درباره‌ی تألیفات فارسی رتن سینگ زخمی از جمله دیوان زخمی، شرح گل کشتی، حدائق‌النجوم، انیس العاشقین، سلطان‌التواریخ و معیار‌الزمان. «تأثیرپذیری شعر فیض احمد فیض از زبان فارسی»، محمد سفیر (ص ۱۳۵-۱۴۸). مقالات انگلیسی:

“Pinjra Work in the Architecture of Punjab, Pakistan, a Historical Overview of the Literary and Material Evidence”, Nael Aamir, Amjad parvez, pp. 5-22.

“The artistic Perspective and the Science behind the Structure of kites”, Amjad parvez, pp. 23-40.

این اقدام دانشکده‌ی خاورشناسی و پروفیسور سلیم مظهر در ترویج زبان فارسی ستودنی است.

لیلا مزده‌ساری نصیرلو

ادب فارسی در زمان حکومت اکبرشاه اشاره دارد. به دستور اکبرشاه برخی از کتاب‌های مهم هندوان از سنسکریت به نظم و نثر فارسی ترجمه شد و همین کار بر غنای ادب فارسی افزود. به سبب علاقه‌ی وی به شعر فارسی، زبان فارسی زبان تمام امپراتوری اعلام گردید.

«شرح حال و نعت‌سرایی فارسی فیروزالدین فیروز»، عظمی زرین نازبه (ص ۱۳-۲۴).

«نقد و بررسی چشم‌هائیش تألیف بزرگ علوی»، محمد عرفان راتهور (ص ۲۵-۳۶). در این مقاله نویسنده زندگی بزرگ علوی و خلاصه‌ای از رمان چشم‌هائیش و نقد و بررسی آن را ارائه می‌دهد.

«نگاهی به احوال و آثار میرزا محمد صادق مدامی»، جاوید اقبال و محمد صابر (ص ۳۷-۴۲).

این مقاله اطلاعاتی مختصر از شرح حال شاعر و دیوان او به‌دست می‌دهد.

«بررسی تطبیقی تجربه‌های انفسی و آفاقی در دیوان سلطان باهو و غزلیات شمس»، محدثه رضایی (ص ۴۳-۷۰).

در این مقاله با بهره‌گیری از ادبیات عرفانی، دو گونه تجربه آفاقی و انفسی در دیوان دو شاعر بررسی شده و این نتیجه به‌دست آمده که تجربه‌های آفاقی می‌تواند مظهر و مقدمه‌ای برای تجربه‌های انفسی باشد و این در نهایت طریقت رسیدن به حقیقت غایی و خداوند است که از آن به وحدت وجود یاد می‌شود.

«انسان و انسان‌شناخت در آثار عرفانی فارسی»، محمدمهدی ناصح (ص ۷۱-۸۴) این مقاله به یکی از مهم‌ترین اصول در عرفان اسلامی که همان معرفت نفس و خودشناسی است اشاره می‌کند.

«مقایسه در شعر بیدل دهلوی و نصیر